

ŞEFTALİ YAPRAK KIVIRCIKLIĞI (GLOK)

Taphrina deformans (Berk) Tull.

1. TANIMI VE YAŞAYIŞI

Etmen bir obligat parazittir. Sadece konukçu dokusunda somatik miselyum oluşturur. Askuslar genellikle yaprakların üst yüzeyinde meydana gelir, yan yana bulunur. Askus şekilleri silindir veya ovaldır, üst kısımları alt kısımlara göre daha geniştir ve 8 askospor bulundurur. Askosporlar tek hücreli ve renksizdir. Askuslar olgunlaşınca askosporlar uç kısımdan çıkar ve yaprağın üzerine yayılarak üstünde beyazımtırak veya pembemsi görünüm alır.

Konidiosporlar askosporların tomurcuklanması ile oluşurlar. Bunlar tek çekirdekli, ince çeperli sekonder sporlardır. Tomurcuklanma bazen askus içinde de olur. Bunlar bitkinin çeşitli kısımlarına yayılırlar ve zamanla çeperleri kalınlaşır, ilk durumlarını kaybederler.

Fungus, konukçusunda kalın çeperli konidiospor ve miselyum şeklinde kışlar. İlkbaharda, bu konidiosporlardan hif denilen iplikçikler meydana gelir. Bunlar da yaz konidiosporlarını oluşturur.

Fungus epidermal hücrelerden veya stomalardan penetrasyon yapar. Enfeksiyonlar ilkbaharda uç sürgün gözlerinden yeşil organların görülmeye başlamasıyla olur. Yumuşak ve nemli kış günleri, enfeksiyon için uygundur. Sporlar minimum 10°C, optimum 20°C sıcaklıkta çimlenirler, 26-30°C sıcaklıklarda gelişme durur.

2. BELİRTİLERİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Yaprak ve genç sürgünleri hastalandırır, bazen meyve ve çiçeklerde de zarara neden olabilir. Hastalığın belirtileri özellikle ilkbaharda görülür.

Hastalık genç yapraklarda klorofilin bozulmasına neden olduğundan, hastalıklı kısmın rengi sarı veya beyazımtıraktır. Yaprakta büzülme ve spiral şeklinde bükülme görülür. Enfeksiyon erken olduğunda, belirtiler genç yaprak buketleri

üzerinde görülür, yapraklar iyice büzülür, gelişemez ve ağaç üzerinde kururlar (Şekil 35a,b,e).

Enfeksiyon geç olursa yaprağın sadece bir bölümü hastalanır, kırmızımsı veya şarap rengindeki hastalıklı bölümler sert ve kırılğan olurlar (Şekil 35c,d).

Şekil 35. Şeftali yaprak kıvrıcıklığının yaprak (a-f) ve meyvedeki (e,f) zarar şekli.

Hasta yapraklar normal yapraklardan daha kalındır. Koşullar uygun olduğunda hastalıklı kısımlarda fungusun konidiosporlarından oluşan beyazımtırak bir tabaka oluşur.

Enfeksiyon, gözlerin patlaması sırasında gerçekleşirse, dal normal gelişmez, boğumlar arası kısalmır ve dalın ucunda ağaç üzerinde büzülmüş ve kurumuş yaprak buketleri görülür. Dalın hasta kısımlarında sarı veya koyu kırmızı renkte kabarcıklar nedeniyle kalınlaşmalar meydana gelir.

Meyvedeki belirtiler, meyvenin bir kısmında sarı veya kırmızı renkte düzensiz şişkinlikler şeklindedir (**Şekil 35f**). Zamanla bu kısımlar irileşir ve yaralar daha koyu renge dönüşür. Tümörlü bir görünüm alan meyveler zamanla çatlar ve çekirdek evine kadar yarılr.

Şekil 36. Şeftali yaprak kıvrıcıklığının ağır zararına uğramış olan şeftali ağacı.

Hastalık ekonomik yönden önemlidir. Şiddetli görüldüğü yıllarda tüm yapraklar dökülür, ikinci kez uyanan gözlerden zayıf yapılı yapraklar oluşur. Bu durumda gelecek yılın meyve gözlerinin oluşumu ya tamamen engellenir veya önemli oranda azalır. Meyveler olgunlaşmadan dökülürler. Enfeksiyon doğrudan meyvede gerçekleşmiş ise meyvenin şekli ve rengi bozulur, tadı değişir, pazar değeri düşer.

Hastalık için koşullar çok uygun olduğunda, sürgün ve dalların, hatta ağacın kuruduğu görülebilir (**Şekil 35e, 36**).

Şeftali yaprak kıvrıcıklığı, şeftali yetiştirilen tüm bölgelerde görülür.

3. KONUKÇULARI

Konukçuları şeftali, nektarin ve bademdir.

4. MÜCADELESİ

4.1. Kültürel Önlemler

Bu hastalığa karşı kültürel önlem bulunmamaktadır.

4.2. Kimyasal Mücadele

4.2.1. İlaçlama zamanı

İlaçlama tomurcuklar kabarmaya başladığı dönemde bir ilaçlama yapılır.

4.2.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan “Bitki Koruma Ürünleri” kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

4.2.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, hidrolik bahçe pülverizatörü veya motorlu bahçe pülverizatörü kullanılır.

4.2.4. İlaçlama tekniği

İlaçlama, ağacın her tarafını kaplayacak şekilde yapılmalıdır.

.